

Του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΡΕΤΑΙΟΥ**
e.aretaios@realnews.gr

■ **ΕΝΘΟΥΣΙΩΔΗΣ** είναι ο τουρκικός Τύπος για την επίσκεψη Ερντογάν στην Ελλάδα. Η μεγάλη πλειονότητα των πρώτων αναλύσεων είναι ιδιαίτερα θετική, ενώ εκτιμάται ότι η διαδικασία που ξεκίνησε ανάμεσα στις δύο χώρες θα είναι μακράς διάρκειας.

Με τίτλους όπως «Ας γίνουμε παράδειγμα ειρήνης στον κόσμο» και «Δεν υπάρχει πρόβλημα μεταξύ μας που δεν μπορεί να λυθεί», ακόμα και οι πιο σκληρές στα εθνικά θέματα φιλοκυβερνητικές εφημερίδες χαιρέτισαν τη συνάντηση στην Αθήνα.

Ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας «Milliyet» **Οζάι Σεντίρ**, ο οποίος βρισκόταν στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** στην Ελλάδα, εκτιμά ότι «τα βήματα θα επιταχυνθούν και θα γίνουν μεγαλύτερα. Τώρα έχουν γίνει μικρά βήματα. Θα δούμε μια διαδικασία που θα αφήσει τους πάντες εκπληκτους. Το εμπόριο των 5 δισεκατομμυρίων δολαρί-

τις σχέσεις ανάμεσα στις δύο χώρες, ιδιαίτερη ικανοποίηση προκαλεί και η συμφωνία που επιτρέπει σε Τούρκους πολίτες να επισκέπτονται κάποια νησιά χωρίς ταξιδιωτική θεώρηση. Η κίνηση αυτή, όπως εκτιμάται από αναλυτές, έδωσε το μήνυμα στην Τουρκία ότι η Αθήνα θέλει να στηρίξει το πάγιο αίτημα της Αγκυρας για κατάργηση ταξιδιωτικών θεωρήσεων στην Ε.Ε.

Η διαδικασία καλού κλίματος που επισημοποιήθηκε από την επίσκεψη Ερντογάν στην Αθήνα είναι ιδιαίτερης πολιτικής σημασίας για την Τουρκία, διότι, όπως λένε συνομιλητές της **Realnews**, ο Ερντογάν έχει συνειδητοποιήσει ότι το πιο εύκολο μέτωπο των σχέσεών του με τη Δύση είναι οι ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Την ώρα που ο αντιδυτικισμός βρίσκεται σε μόνιμη έξαρση στην Τουρκία και ο Ερντογάν διατηρεί μια σαφώς αρνητική ρητορική απέναντι στη Δύση, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις επιτρέπουν στην Αγκυρα να κρατά έναν δίαυλο ανοιχτό, κυρίως στην Ε.Ε.

Αναλυτές εκτιμούν ότι ο Τούρκος Πρόεδρος προσπαθεί πιθανότατα να εφαρμόσει το ίδιο μοντέλο σχέσεων με άλλες χώρες -κυρίως με τη Ρωσία- και στις σχέσεις του με

ριο. Οι περισσότερες από τις 15 συμφωνίες που υπέγραψαν οι Έλληνες και οι Τούρκοι υπουργοί στο πλαίσιο της Διακυβερνητικής, άλλωστε, θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του διμερούς εμπορίου και των συναλλαγών ή την αύξηση των επενδύσεων και των τουριστικών αφίξεων και στις δύο χώρες. Σε αυτή την κατεύθυνση ήταν τα μνημόνια κατανόησης για τη δημιουργία νέας διασυνδετικής γραμμής ανάμεσα στη Νέα Σάντα και το Μπαμπάεσκι με στόχο την αύξηση της αμφίδρομης ροής ενέργειας κατά 600 MW, το μνημόνιο κατανόησης για τη συνεργασία στον τομέα των εξαγωγών ανάμεσα στον φορέα Export Credit Greece και την TurkEximbank, το μνημόνιο για τη συνεργασία των δύο επενδυτικών φορέων Enterprise Greece και Invest in Turkiye, αλλά και οι κοινές διακηρύξεις στους τομείς του τουρισμού, της έρευνας και της καινοτομίας, την αγροτική ανάπτυξη, τη σύγκληση Κοινής Επιτροπής Οικονομίας και Εμπορίου, την τελωνειακή συνεργασία και την κατασκευή της 2ης Γέφυρας στο συνοριακό πέρασμα στον Εβρο. Η ελληνική πλευρά θα εντείνει τις προσπάθειές της για αύξηση του διμερούς εμπορίου και τη βελτίωση των οικονομικών σχέσεων, κάτι που θα έχει οφέλη και για τις δύο χώρες.

Το μεταναστευτικό

Στο μεταναστευτικό, τα σημεία που είχαν συμφωνηθεί ανάμεσα στον **Δημήτρη Καιρίδη** και τον Τούρκο υπουργό Εσωτερικών **Αλί Γερλίκαγια** έχουν τεθεί ήδη σε εφαρμογή, δηλαδή η ανταλλαγή αξιωματικών και η ενημέρωση σε 12ωρη βάση από την τουρκική πλευρά, ενώ η ελληνική πλευρά εξασφάλισε την έγκριση των Βρυξελλών για τις βίζες διάρκειας επτά ημερών σε 10 ελληνικά νησιά. Στο χαρτί, πάντως, η συμφωνία αυτή δεν πρόκειται να μπει, τουλάχιστον έως τις δημοτικές εκλογές στην Τουρκία, καθώς, σύμφωνα με διπλωματικές πηγές, το θέμα των επιστροφών μεταναστών προκαλεί δυσφορία στην τουρκική κοινή γνώμη. Η ελληνική πλευρά, που παρακολουθεί στενά την υλοποίηση των συμφωνηθέντων, περιμένει ότι οι Τούρκοι θα προσπαθήσουν να μηδενίσουν τις ροές προς τα ελληνικά νησιά.

Παρά την καλή εικόνα και την εξομάλυνση των διμερών σχέσεων, πάντως, είναι σαφές ότι η απόσταση που χωρίζει τις δύο πλευρές στα σημαντικά (καθορισμός ΑΟΖ/υφαλοκρηπίδας, Θράκη, Κυπριακό) δεν έχει μειωθεί. Η Αθήνα γνωρίζει πως αυτά πολύ δύσκολα θα γεφυρωθούν και σε αυτή τη φάση του ελληνοτουρκικού διαλόγου επιδιώκει οι όποιες διαφωνίες προκύψουν να μην οδηγήσουν σε κρίσεις και εντάσεις.

«Έγιναν μικρά βήματα, θα γίνουν μεγαλύτερα»

ων μεταξύ των δύο χωρών θα αυξηθεί στα 10 δισεκατομμύρια δολάρια. Θα αντικρίσουμε μια εικόνα που θα εκπλήξει στον τομέα της ενέργειας. Ένα σημείο υπογραμμίστηκε στις συνομιλίες. Τονίστηκε ότι η γραφειοκρατία θα πρέπει να συμμορφωθεί με αυτές τις αποφάσεις».

Ο Τούρκος πρέσβης ε.τ. **Γιαλίν Εράλπ** έγραψε στον ιστότοπο

Ιδιαίτερα θετικές και ενθουσιώδεις είναι οι αναλύσεις στην Τουρκία για την επίσκεψη Ερντογάν στην Αθήνα

την Ελλάδα. Βασικό χαρακτηριστικό της πολιτικής αυτής είναι η «διαμερισματοποίηση» των σχέσεων, δηλαδή να μένουν στην άκρη τα ζητήματα διαφωνιών και να επικεντρώνεται η προσοχή στα θέματα όπου υπάρχει σύγκλιση συμφερόντων.

Αντιπολιτευόμενοι αναλυτές εκφράζουν αμφιβολίες για τη διάρκεια του θετικού αυτού κλίματος με την

Serbestiyet ότι ο Ερντογάν ήταν «ένας εντελώς διαφορετικός Ερντογάν. Στην Αθήνα, φαινόταν να τρέχει μέλι από το στόμα του. Αποκαλεί τον Έλληνα πρωθυπουργό, “αδελφό μου”, ενώ ο Μητσοτάκης τον αποκαλεί “αγαπητέ Ταγίπ”. Οι Έλληνες μπορεί να έπαθαν έμφραγμα!».

Και συνεχίζει εκτιμώντας ότι «παρά τις υπάρχουσες διαφωνίες, ξεκινά μια σημαντική περίοδος. Ελπίζω να μη χαλάσει. Νομίζω ότι η Ελλάδα είναι ο πιο σημαντικός γείτονάς μας, παρά τα προβλήματα, και κατά κάποιον τρόπο είναι ο “ομοϊδεάτης γείτονας” μας. Ο Αταούρκ απέδιδε σημασία στις σχέσεις με την Ελλάδα. Είπε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στον δρόμο προς την Ευρώπη και ότι η ελληνοτουρκική φιλία είναι απαραίτητη για τη σωτηρία των δύο εθνών και του κόσμου».

Στην Τουρκία, πέρα από την ευρύτερη σημασία για

Ελλάδα, ενώ άλλοι, που πρόσκεινται στην κυβέρνηση, θεωρούν ότι η διαδικασία θα είναι μακράς διάρκειας.

Στο εσωτερικό, ο Ερντογάν δεν απειλείται ουσιαστικά από καμία δύναμη, ενώ οι επερχόμενες δημοτικές εκλογές του Μαρτίου 2024 δεν φαίνεται ότι θα αλλάξουν τα σημερινά δεδομένα. Η αντιπολίτευση είναι βαθιά διαχασμένη και κατακερματισμένη, ενώ ενδέχεται το ΑΚΡ να πάρει πίσω μεγάλους δήμους - και κυρίως της Κωνσταντινούπολης. Οι εθνικιστές σύμμαχοι του Ερντογάν ενισχύονται δημοσκοπικά, αλλά ο ίδιος προσπαθεί να μειώσει την επιρροή και το πολιτικό βάρος τους. Συνεπώς, όπως εκτιμούν πολλοί στην Τουρκία, στις επερχόμενες εκλογές δεν φαίνεται να υπάρχει ανάγκη για τον Ερντογάν να καταφύγει πάλι σε άκραιο εθνικισμό, κάτι που θα προκαλούσε αναταράξεις στα ελληνοτουρκικά.